

ROSNICKA 86

MYSLET ZNAMENÁ ROZVRACET BRANNOST

Ročník II. číslo 9

12. srpna 1986

N A D A N K E T O U

Knihy jsou stále v kurzu. Snad zájem o ně dokonce stoupá. Možná, že s retrospektivním zájmem o vše staré roste i obliba čtení. Kniha je skladná, lze ji použít kdekoli, v mnoha případech i cenově dostupná, čtenář má pocit, že aktivně pracuje. Knihovny patří k vybavení každé moderní rodiny, přišly o dvířka s prosklenými okénky, která je chránila před prachem, ale takhle jsou jejich hřbety dobře čitelné. Slyšel jsem o ženě, která neslavně knihy balila do papíru a hřbety pak značila - Hrabal, Páral, Kafka.

Jsou knihy a knihy. Knihy věčné a knihy podobné létavicím. Před knihkupectvími se kroutí dlouhé fronty a mnohý čekající na Něco z tohoto týdne právě dočítá novinku z minulého.

A jaké knihy si vzít sebou na pustý ostrov, jinou planetu, prostě někam? Odpověď v naší anketě nenajdete. Každý jsme jiný, výběr je věcí takřka intimní, navíc ani počet zúčastněných nám nedovolí příliš zobecňovat. A ač jsme se snažili získat pro hru různorodou společnost (ať věkem, zaměstnáním, vzděláním či zálibou) přece jen je znát určité skupinové zaměření a podobnost.

Obecnou odpověď jsme nenašli (ani ji nehledali), ale jistých výsledků jsme se dobrali. Jakých, posuďte sami.

N a d t i t u l y

Do ankety jsme zařadili 212 titulů, což je méně než byl skutečný počet zaslaných pro to, že se část z nich pro naše účely nehodila (např. modrá knížka) a nezaznamenali jsme ani knihy rázu čistě naučného (sborníky, encyklopedie, příručky). Tím by se jakýkoliv pokus o hodnocení jen zkomplikoval. Poučení prvními odpověďmi, jež se hemžily Dějinami umění, vydali jsme propozice nové, které předpokládaly pustý ostrov vybavený dostatečnou knihovnou plnou nekrásné literatury. Omlouváme se tímto všem, kteří o rozměrné skříni pod palmami nevěděli a přišli tak, dobré snaze zanechat svým potomkům co nejvíce polyhistorických informací, o drahocenná místa mezi deseti nej.

A deset je opravdu proklatě málo. Seznámíme Vás s padesáti nejčastěji uváděnými. Fatří mezi ně všechny, které uvedli shodně alespoň dva účastníci. Stačilo tedy, aby dva důvěrní přátelé, kteří si se o knihách baví a vzájemně se ovlivňují, tipovali - a hle, shodují se třeba i ve třech knihách. Tak jakápak objektivita potom. Zeptejte se třiceti jiných lidí a dostanete výsledky jiné. Jistě. Také si všimněte, že nikdo tu ještě neřekl - Lidé, toto je padesátka nejlepších knih! - byl by to jasný příklad hlouposti, kterou jinak důmyslně skrýváme.

Není to padesátka nejlepších knih, je to pouze padesátka knih, které se nejčastěji vyskytovaly v jedné anketě.

Vemte to takhle. Představte si, že všichni, co nám pomohli anketu sestavit, by se opravdu sešli na palubě loď (ať už plachetní nebo kosmické). Ponechme stranou pohled na takovou společnost. Stojíme na palubě, každý pod paží svých deset knih, zkoumáme vzájemný poměr mužů a žen - konečně, nebudeme celý život jen číst (a zjišťujeme, že stačí povraždit dvaadvacet kamarádů a můžeme založit slušný harém). V dálce se obzor vyboulí tmavší skvrnkou a bójky na námořních křižovatkách odpočítávají míle na ukazateli k Pustému ostrovu.

V tu chvíli přijde kapitán s tím, že se loď podle plánu potápí, ale proti původním předpokladům se na čluny se všemi knihami nevejdere. Můžem si vzít všichni dohromady jen padesát. Ke krvavé výměně názorů nedojde, protože trosečníci se způsobně seřadí a do prvního člunu spustí malý balík.

S tímto obsahem :

1. B I B L E	13
2. Exupéry - Malý princ	6
3. London - Tulák po hvězdách	4
Verne - Tajuplný ostrov	4
4. Foglar - Hoši od Bobří řeky	3 (stejně jako
Heller - Hlava XXII	ostatní na 4.místě)
Jerome - Tři muži ve člunu	
Jirotka - Saturnin	
Kessey - Vyhodte ho z kola ven	
Kundera - Žert	
Leacock - Literární poklesky	
Merle - Malevil	
Němcová - Pohádky	
Sienkiewicz - Quo vadis	
Wyndham - Den trifidů	
5. Bauman - Labyrint říše rozumu	2 (stejně jako
Clarke - Zpráva o třetí planetě ..	ostatní na 5. místě)
Dante - Božská komedie	
Dostojevskij - Idiot	
Dušek - Tuláci	
Exupéry - Citadela	
Goethe - Faust	
Gordonová - Tančím tak rychle jak dokážu ..	
Hašek - Osudy dobrého vojáka Švejka	
Hesse - Siddhártha	
Homér - Illias	
Jeffers - Básně	
Joyce - Odysseus	
Kafka - Zámek	
Kainar - Nikdy nejsem sám	
Kisch - Vojákem pražského sboru	
Loukotková - Není římského lidu	
May - Vinnetou	
McDonaldová - Vejce a já	
McDonaldová - Co život dal a vzal	
Myrer - Posle ní kabriolet	
Pavel - Fialový poustevník	
Renčín - 99x	

(pokračování žebříčku ze strany 3)

Hettigová - Kuchařka	
Saroyan - Lidská komedie	
Salinger - Kdo chytá v žitě	
Steinbeck - Na východ od ráje	
Škvorecký - Hořkej svět	
Švejda - Moloch	
Thürk - Hodina mrtvých očí	
V + W - Hry	
Waltary - Egyptian Sinuhet	
White - Poušť Johanna Vosse	
Wilde - Šťastný princ	
Žáček - Okurková sezóna	

BIBLI s přehledem zvítězila. Proč? Těžko říct. Nedokážeme, a nejsme k tomu ani oprávněni, hádat z jakých důvodů ji čtenáři uvedli. Někdo proto, že je věřící, jiní pro zajímavost (to má svůj háček - kdo by ji chtěl číst jen jako dokument, mýtickou kroniku bez svého postoje k Věře, ochudil by se o mnohé), někteří z úcty k tajemství nebo k pojmu - je bestsellerem už opravdu dlouho. Ať tak či tak - bezpečně zvítězila. A která kniha by ji na prvním místě mohla nahradit?

MALÝ PRINC jasně druhý a není divu. Kniha pro malé i velké, dojemná a křehká, můžete ji číst v každém věku a pokaždé Vám řekne něco nového. Nedávno vyšla v souboru Moje planeta, mnozí z nás se tak k Princovi dostali poprvé až s tímto vydáním (zkuste si ji vypůjčit v knihovně), ale na její místo mezi prvními to jistě vliv nemělo.

Bronzový London a Verne.

Dále desítka knih, jež kandidovaly do výběru třikrát. Představuje již bohatou škálu různých druhů četby. Jinošský příběh našeho mládí od Foglara, humor v nejlepším slova smyslu Leacocka a Jeroma, národní pohádky, Wyndhamův klenot mezi sci-fi, Sienkiewiczův historický román, válečný příběh starého ironika Hellera, věčný Žert, za beatníky Kessey a všeobecně populární Merle.

A zbylých pětatřicet, to už je škála v nejširším záběru. Přibude poezie, klasika, dobrodružství, literatura faktu, od každého něco.

Jak neustále opakujeme, anketa v tak malém rozsahu je značně subjektivní. V významným faktorům, které ovlivnily pořadí, se řadí i skupinový zájem. Jestliže z Hávova okruhu mužů drsných tváří a ošlehaných amazonek vzešel London a Foglar, Motákova klientela byla výhradním dodavatelem Leacocka a Whitea.

Mocně působí i doba vydání. Objevil by se za pět let Malevil a Egyptan Sinuhet ? Může jít mnohdy o knihy vynikající, ale přece jen - sejde z očí, sejde z mysli. Tohle pravidlo ovšem neplatí na některé knihy, jejichž vydání už skoro nepamatujeme a nových se třeba ani nedočkáme. Přesto budoují (Kafka, Kundera, Skvorecký).

Ne všichni se zajímáme o literaturu natolik, abychom věděli, po čem sáhnout. Bláznivá doba rychlosti nám k tomu dává malý prostor a na fronty před knihkupectvím mnohý z nás nemá nervy ani žaludek.

Možná, že někomu z vás poslouží náš seznam jako vodítko při výběru. Sotva vás jediná z uvedených knih zklame.

N a d a u t o r y

Obdiv ke statistice (přesnému zpracování nepřesných údajů) byl popudem k další tabulce, jež shrnuje úspěšnost autorů v naší anketě. Dodá nám obrázek nejen o popularitě, ale i o tvůrčí potenci spisovatelů, které máme rádi ne pro jedinou knihu. Takovými jsou především Čapek, Hrabal a Dostojevskij, Saroyen. Zvláště vlastenecky potěšitelné je, že polovinu žebříčku obsadili naši autoři (13 českých a 1 slovenský).

Žebříček je uveden na straně 6.

N e j č a s t ě j š í a u t o ř i

1. Exupéry - 8 (6 - Malý princ, 2 - Citadela)
2. Čapek K. - 7 (2 - R.U.R, Trilogie, Povíčky z jedné a druhé kapsy, Matka, Bílá nemoc, Devatero pohádek)
3. Werich - 6 (2 - Hry, Úsměv klauna, Potlach, Finfárum)
4. Verne - 5 (4 - Tajuplný ostrov, Cesta kolem světa)
- Hrabal - 5 (Pábitelé, Obsluhoval jsem anglickou královnu, Perlička na dně, Ostře sledované vlaky, Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet)
5. Dostojevskij - 4 (2 - Idiot, Bratři Karamazovi, Zločina a trest)
- Heller - 4 (3 - Hlava XXII, Gold za všechny peníze)
- Kundera - 4 (3 - Žert, Směšné lásky 1 - 3)
- McDonaldová - 4 (2 - Co život dal a vzal, 2 - Vejce a já)
- Merle - 44 (3 - Malevil, Až delfín promluví)
- Němcová - 4 (3 - Pohádky, Babička)
- Saroyan - 4 (2 - Lidská komedie, Tracyho tygr, Léto na krásném bílém koni)
- Shakespeare - 4 (Hry, Tragédie, Sen noci svatojánské, Makbeth)
- Švejda - 4 (2 - Moloch I., Moloch II., Havárie)
6. Clarke - 3 (2 - Zpráva o 3. planetě, Vesmírná odyseje 2001)
- Loukotková - 3 (2 - Není římského lidu, Studna osamění)
- Škvorecký - 3 (2 - Hořkej svět, Zbabělci)
- White - 33 (2 - Poušť Johanna Vosse, Strom života)
- Wilde - 3 (2 - Šťastný princ, Obraz Doriana Graye)
7. Hemingway - 2 (Ostrovy uprostřed proudu, Sbohem armádo)
- Mňačko - 2 (Smrt si říká Engelchen, Jak chutná moc)
- Novotný - 2 (Rok na kanadské vsi, Konec medvědí sezóny)
- Remarque - 2 (Čas žít, čas umírat, Černý obelisk)
- Sekora - 2 (Ferda Mravenec, Ferdův slabikář)
- Souček - 2 (Nebeské záhady, detektivky a senzace, Tušení stínů a souvislostí)
- Šrámek - 2 (Splav, Křižovatky)
- Švandrlík - 2 (Černí baroní, Kluk z irských močálů)

N a d v á m i

Nelze napsat "Nad účastníky ankety", neboť ne všichni z vás, kteří jste byli požádáni o vyplnění našich dotazníků, jste do ankety vstoupili. Nevychítáme vám to, v našem státě panuje svoboda slova a myšlení, kterou naše redakce, v jejíchž řadách jsou i právníci, plně respektuje a sama vyznává. Pomineme ty z vás, kteří zapomněli, založili, neměli čas. S některými, kteří přímo odmítli, se nám podařilo promluvit. Jedni z nich prostě nemají rádi jakékoliv ankety, nevidí v nich smysl a potřebu. K těm druhým (snad můžeme uvést (neporušující slib taktosti), že to byli ti starší) nepronikla naše výzva, abyste celý problém vzali s nadšátkou. S přísnou zodpovědností uvažovali nad tím, že v takové situaci, do které jsme je postavili, by na nějaké knihy vůbec nemysleli.

Anketa přinesla řadu sympatických perliček, které jsme "brali" - pro každého z deseti poutníků jednu modrou knížku ... pod tričko Stivínovu LF ... Vodič kroz Beograd 1984 ... Průvodce pražskými pohostinstvími ... Intenzivní výroba píce ... Sojuz volá Apollo ... Variace na kuchyně Orientu ... Základy analýzy v komplexním oboru ... P.Boháč: Pohádky (dosud nenapsané dílo !) ... Divadelní hry společnosti Zmar ... Ferdův slabikář ... Tvorba výnosu hlavních polních plodin -. Další ze sympatických věcí, která se několikrát objevila, byla absolutizace jednoho díla, třeba takto :
1. - 8. Česko - (následovalo osm světových jazyků) slovník, 9. Gramatika všech světových jazyků, 10. Zd.Jirotka - Saturnin. Toho by poutník po večerech přeložil do všech těchto jazyků. Nebo podobné nadřazení Bachova Racka, Spisů L.da Vinci a konečně všech Shakespeareových her.

Nelíbila se nám však věc, která se sice objevila ojediněle, ale zato silně zaváněla snobstvím, přestože v podmínkách ankety byla povolena. Příklad za všechny - Shakespeare - Plays. Na jednom lístku se dokonce objevila díla v němčině, francouzštině a řečtině, poslední nám dala chvíli luštění - v naší redakci vládne pouze latinkou a azbukou. Náš anketník zato zřejmě azbuku nezná, protože jediná Vojna a mír byla dílem požadovaným v češtině a při jeho označeném polygotství pochybujeme, že právě toto dílo by si nechal ujít v originále. Oč více upřímně a sympaticky působí lístek, kde celou desítku zastupují autoři Hrabal, Favel, Kundera, Škvorecký,

Procházka a Čapek.

Většina z vás - tomu také odpovídají uvedené seznamy titulů a autorů - uvedla své nejoblíbenější kousky, ke kterým máte svůj osobní vztah, rádi se k nim vracíte. Hlavně těmito výběry byl naplněn a realizován záměr našeho experimentu, malého výletu do krásné a nekonečné zahrady, která nese název Literatura.

Děkujeme Vám všem za spolupráci a na závěr si dovoluujeme vyslovit naše upřímné přání, aby nikdy v našem životě nedošlo k situaci, kterou jsme vymodelovali, aby nás ty tisíce nádherných a vzácných knížek provázely až tam, kde začíná zase další stránka knihy, knihy jejíž jsme obsahem.

A na úplný závěr přece jenom ukázka, která podle našeho názoru stojí velice blízko pramene mnohých podstat a souvislostí :

1. B I B L E	6. Dante - Božská komedie
2. Dostojevskij - Bratři Karamazovi	7. Komenský - Labyrint světa a ráj srdce
3. Hesse - Siddhartha	8. Wilde - Šťastný princ
4. Homér - Illias	9. Kouzelný koberec
5. Goethe - Faust	10. Exupéry - Moje planeta...

DVA KRÁT NA LOCHOTÍNĚ

Červen, dusný podvečer, po zádech lechtivě kloužou kapky potu. Moje "bundoška" nedýchá. Blíží se šestá hodina, ale do poslední chvíle se neví, zda se bude hrát. Černá mračna se stahují kolem Lochotínského amfiteátru v Plzni, "kotle", který si za měsíců vyzkouší, že pojme i třicet tisíc diváků. Dnes jich tady bude tak šest tisíc. Po prvdě řečeno - čekal jsem větší nával. Nepatřím sice už několik let mezi aktivní fanoušky rockové muziky, ale přesto tuším, že kapely, jejichž polonazí technici teď na pódiu sestavují obrovské věže z reprobeden, jsou v tomto žánru pojmem z největších - slovenský Elán a pražské Turbo. Nejsem ve své kůži. Ne snad proto, že bych byl ortodoxním "portákem", z rocku jsem vyšel a dodnes ho mám v lásce, spíš je to tím maškarním úborem, v kterém jsem navlečen a pro který, armádo, odpusť mi to, sklízím pohrdavé pohledy velice zachovalých děvčat, jimiž se to kolem mě doslova hemží. Je tady přebuchtíno - jak říkáme my na Chocensku.

Děvčata nejlepšeho věku, v těch nejlepších úborech, které vlastní. Mladá, vonavá, křehká, supermoderní. Pasují sem, já bohužel už méně. Kdeže jsou ty zlaté časy, kdy by ty moje tři pecky na ramenou zapůsobily takovou vahou, jako dnes ty pestré placiky na klopech kolemsedících kluků. Fršet nakonec nezačalo, o půl sedmé se na podium přišítilo Turbo a pustilo se do svého díla. Co skladba, to hit, co další skladba, to další stovka fanoušků, vrhající se pod pódium, kde teprve začíná ten správný odraz. Nikdy jsem to neviděl, snad jen v ojedinělých ukázkách západní hudby v televizi a z počátku jsem si říkal, proč ne.

Přistihl jsem se při něčem, co by se (byť to někde v přírodě) nazvalo "šmíráctvím", ale jak tak koukám, celé to, co "šmíruji" tady patří k věci a je to "hráno" pro lid kolem - mladičký milenecký pár uléhá na lavičku a unešen tvrdým rockem ukazuje, co už umí. Ne, nezáviděl jsem tomu chlapci, dívka byla ošklivá a patřila do sociální skupiny, kterou jsme svého času nazývali "somráci". Všiml jsem si, že somráci pořád ještě existují, alespon soudě podle oblečení, ale již v minimálním počtu oproti dřívějšímu. A pokud ten zbytek patří pod prapor Michaela Kocába, dalo by se říct, že zbylí somráci vytvořili novou sociální skupinku jako negaci přílivu disco hudby a jiných hráz, a budou si

v klidu a míru žít v sousedství těch "nažehlených" dále.

Když jsem ve svých patnácti letech začal navštěvovat taneční zábavy na vsích, bylo běžnou praxí, schovat si ve sklepe černé nebo vínové tričko, o kterém byla matka přesvědčena, že už dávno neexistuje a za rohem se do něho převléci, aby člověk na zábavě "zapadl". Bylo to tehdy dáno kostýmy a vzhledem muzikantů, idoly vlasatých Uriah Heep, Deep Purple a dalších, za které se strojili a maskovali všichni jejich vyznavači, samozřejmě včetně muzikantů, kteří hráli jejich písničky. Dnes, kdy fenomenální Jožo Ráž vystupuje v černém sametovém saku, si troufám tvrdit, že se nenajde patnáctiletý fanoušek, který by se mu obdivoval a nesnažil se oblékat jako on. Je to docela přirozený jev. Mladý člověk se zpočátku snaží přiblížit svému idolu zevnějškem. Není na tom nic špatného. Více mi už vadí, že velké procento návštěvníků koncertů moderní hudby (a to do ní počítám dnes i folk) zůstává jenom pasivním konzumentem a moc málo přemýšlí nad tím, co vlastně poslouchá a proč.

Elán odehrál s digitální přesností svůj program Detektivka. Sledoval jsem sice koncert, ale podílová produkce byla do detailu shodná s gramofonovou deskou. Dovoluji si to takto napsat - slyším totiž tuto desku několikrát denně z magnetofonu politickovýchovné světnice své organické jednotky. Muzikanti s rutinou letitých profesionálů odbyli s přísnou poctivostí všechny nacvičené kousky se svými nástroji, mezi skladbami nepadlo slovíčko navíc, než určoval scénář. Tisícový dav pod pódiem tančil s rukama nad hlavami, zpíval a tleskal. Začala poslední ohlášená písnička. Tleskajících rukou začalo nápadně rychle ubývat, dav řídil a lochotínský kotel se dal do pohybu. Do pohybu směrem k branám. Do konce písničky polovina lidí prošla branami, zbytek dal zdvořilostní potlesk - a odchod. Byl jsem šokován. Dokonalé naprogramování muziky, ale i dokonalé naprogramování fanoušků a fanynek. Dostali své - byli na Turbu a Elánu. Zítra budou ve škole vykládat těm méně šťastným, jak Jožo Ráž nechával šťastlivce v prvních řadách kordonu zpívat do mikrofonu, jak zpěvák Turba skákal metr vysoko na bubníkovou rampu.

- Posmutněle jsem seděl, pozoroval jsem hemžení muzikantů a jejich techniků na jevišti, kteří se teď snažili celý ten cirkus co nejdříve nactpat do kamionů a ještě v noci přestěhovat do

dalšího města. Je to jejich profese, živí touto rozhodně ne lehkou prací své rodiny. Tím se liší od muzikantů, které jsem měl zanedlouho slyšet z toho samého pódia při národním finále Porty. Proto jsou jiní než tito. Ale ty stovky fanoušků na klíček mi nešly z hlavy. Budou snad na Portě ti samí ?! Slíbil jsem si, že je co nejpozorněji porovnám a snad potom pochopím více. Tak se o to teď s odstupem času pokusím :

C o j e t o v l a s t n ě t a P O R T A

Porta je kolos se vším všudy - s Lochotínem, s počtem jednotlivých koncertů (letos kolem sedmdesáti ve čtyřech dnech), s organizační úrovní a nápady a konečně s návštěvníky - těch bylo ve finálových hodinách údajně neuvěřitelných 30 tisíc. Nechci se rozepisovat o organizaci, koncertech, hudbě - ta je materiál na tlustou knihu nebo na celodenní diskusi, nehledě na to, že už dost bylo napsáno pery povolanějších.

Byl jsem letos na Portě od začátku až do konce, pozoroval jsem lid, nechal jsem všechny dojmy uzrát v hlavě a svými následujícími řádky si kladu za cíl nikoliv moralizovat, ale pouze nahlédnout do několika skupinek posluchačů (tak, jak je vidím vlastnímá očima), které se mi buď líbí, (ale spíše nelíbí) a snad vás tak přivést k vlastním úvahám a názorům.

J a k o c e l e k

Do nepříčetnosti mě přivádějí články, které se dnes zhusta objevují v různém tisku, o tom, jak : "Portovní lid je skvělý, ukázněný, vzorem pro všechno ostatní" a podobné bláboly. Vedle nich najdete v Táborovém ohni MS uplakané a zahořklé dopisy od lidí, kteří "tak rádi jezdili na festivaly, ale po tom, co se jim minulý víkend stalo..." Kde tito lidé žijí ?! Asi někde v prvobytně pospolné společnosti nebo v "dobudovaném komunismu"! Co že se jim to stalo? - Prostě jim někdo šlohl odloženou usárnu, vykopl je z autobusu v noci po Svojskéckém slunovratu nebo narazili na mejdan u ohýnku. Proč si lidé, kteří prohlašují, že chápou a líbí se jim písničky třeba Jarka Mohavici, nedokážou uvědomit, že festival, kde je několik tisíc lidí není ošadní potlach, kam přijedou lidé, kteří něco úzce spojuje,

znají se a hrají na stejnou strunu.

Napadá mě teď jedna myšlenka, kterou uvedu na příkladu : Zeptal jsem se letos na Portě jedné sedmnáctileté dívčiny, proč na Portu přijela. Řekla mi, že se jí ty písničky líbí a že tady jsou samí bezvadný lidi. Pak jsem se jí zeptal, proč se jí ty písničky líbí. Nevěděla proč a o těch lidech už nevěděla vůbec nic. Protože, kdyby věděla, nemohla by o nich říct, že jsou bezvadný, protože bezvadný nejsou. Na festival může přijet kdejaký šejdíř a blbeček a mám proto dojem, že by bylo na čase trochu "zcitlivět" propagaci festivalů a hlavně folkových písničkářů. A snad i omezit ve prospěch kvality publika. Myslím, že je teď na místě kapitolka o těch, které musíme co nejdříve vymýt, a to z publika všech žánrů hudby :

S n o b i a p a r a z i t i

Snobi a paraziti se objeví v souvislosti s kdejakým uměním a jeho veřejnou produkcí, které přichází nebo již je v módě. Do portácké muziky se rekrutovali z posluchačů pop music. Muzice nerozumí, ani je třeba tolik nezajímá, jde jim o čárky v prezenční listině společensky a kulturně významných akcí. Nejsou tak nepříjemnými elementy jako paraziti, ale přesto je nutno je potírat, protože zabírají sedadla těm, kteří bydlí dále od předprodeje vstupenek a navíc sedadla, která obsazují, pak vytvářejí ostrůvky ve spontánním projevu publika vůči vystupujícím. Jestli měn nevěříte, že je tomu tak, podívejte se tedy na jakýkoliv záznam koncertu v televizi, kdo sedí v těch prvních řadách a jak se projevuje. To, že snobů přibývá, dokazuje skutečnost poukazovaná bouřlivými hlasy na letošní Portě v Plzni, a to ta, že diváci jsou rok od roku rozděkanější a chladnější. Svůj podíl na tom mají amfiteátry, kde si spousta lidí neuvědomuje, že se hraje venku proto, aby se mohlo kecat při písničkách a lézt s kelímky piva sem a tam.

Paraziti jsou špinavé a otrhané party chuligánů, kterým festival poskytne několikadenní volný přísun piva, legální širák a anonymitu jejich hulvátství. Ptám se : Kde jsou pořadatelé - vyhazovači, jako za starých časů ? Existují dnes ještě vůbec ? A není na místě, když pod námi sedí takováta individua, říct si - Tohle se mě týká, a tvrdě zakročit. Myslím, že i kdybychom se měli s nějakým opilým blbečkem poprat, určitě bychom

vyhráli. V lidských duších dříme smysl pro spravedlnost, ale ochota zvednout pochodeň a posvítit té spravedlnosti na cestu se utápí stále hlouběji v člověku. Jsem přesvědčen, že problém snobů a parazitů je právě ta jedna z mála věcí, které máme v rukou my sami a můžeme je vlastními silami ovlivnit k lepšímu.

D o m á c í

Myslím teď nikoli pořadatele a organizátory z místa, kde je akce pořádána, ale ty "civilní" lidičky, nenápadné maminky s menšími dětmi, starší manželské páry i všechny ostatní našeho věku, kteří jsou tu doma. Jsem jim vždycky velice příznivě nakloněn. Chovají se nenápadně, slušně. Přijdou, usednou, pozorně poslouchají a s trochou nedůvěry pozorují hordy lidí, které okupují celý víkend nebo i týden jejich město. Vždycky, když někoho takového potkám, a obzvláště, když jde o staršího člověka, okamžitě se zkontroluji, zda se chovám tak, jak bych měl. Jsem přece jenom hosté v jejich městě a já plně souhlasím se slovy Honzy Dobiáše, který kritizoval "plavkovou máni" portáků v plzeňských ulicích. A tohle platí tím více v menších městech, kde jsou domácí mnohem citlivější a hrdější na to, že právě u nich se koná svátek portovní muziky.

D í v č í d v o j i c e

V kapitolce "Jakó celek" jsem trochu neomaleně napadl dívky, které nedovedou odpovědět na otázku, co se jim líbí na folkových písničkách, zejména textech. Zde budiž moje uvedení věci na pravou míru: Rozděleme dívky (když už jsem nakousl právě dívky jako zvláštní skupinu) na tři skupiny. Ta první jsou snobky, neliší se skoro vůbec od těch zmalovaných panen pop muzikového publika, jenom, že nejsou tam, ale u nás na Fortě. Příklad za všechny: Pozoroval jsem před čtvrtčním večerním koncertem dvojici přibližně dvacetiletých dívek, které nápadně dlouho hledaly místo na sezení, kterého ten večer bylo ještě habaděj. Elegantní rifličky, khaki košile zapnuté (vlastně rozepnuté) tak, že jsem se "strachoval", aby jim z nich nevypadlo poprsí samozřejmě "bez", vonavé a hrůza a zmalované a ocetkované až dvě

hrůzy. Pomyslel jsem si, že tyhle dvě sem rozhodně nepřišly poslouchat písničky. V armádě se tomuto jevu říká "ukázka", v civilu "podbízení se diváckému vkusu". Pozor také na folkařské intelektuálky, jejichž řeči jsou hlubší než opravdové pocity, a které nakonec skončí ve stejném pytlí s těmi mými "ukázkami". Hrají totiž jenom na vedlejší scéně, ale pořád je to divadýlko, které má často daleko do reálné skutečnosti..

Druhá skupina, dobře pasující mezi tu první a třetí : dívky mládoučké, hledající. Hledající nepodbízivě, občas šlápnoucí vedle, ale přesto hledající mezi tou rozhodně správnou částí mladých lidí. Právě tyto třeba ještě nevědí, co se jim na těch písničkách líbí, ale cítí, že je to někde v nich a v každém případě věřím v portácké muzikanty jako ve vzory pro ně mnohem více, než ve "sladké chlapce" za elektronickými nástroji. Ale je tady máje poslední, třetí skupina: - soustředěné, svěží tváře s bračičkou na kolíčkách, uprostřed svojí party nebo úplně samy někde na schodu, jejichž oči už mnohé pochopily. Bývají většinou dvě, kamarádky, které do Plzně přijedou se stanem v náruči, večer před ním sedí, povídají si o hudbě a píšou si do cancáků. Ráno a v noci se spolu obřadně chodí mýt, spolu přijíždí i odjíždí. Všimněte si jich někdy, je to jedna z nejkrásnějších tváří Porty...

D i v o c í t r a m p i

V řadách portovního lidu jich rok od roku ubývá, ale ještě jich je stále dost. Jsou zahořklí, do anketních lístků píší znechucené výlevy svých ryzích srdcí, nahlas se pak dušují, že už je na Portu nikdo nikdy nedostane. Jak je poznáte : kanady, dýka, uzda jako ukazovák, bobří ocas na širáku, spí jenom pod svojí starou celtou. Do Plzně přicházejí odněkud z lesů a jsou plaší. Nechci se jim posmívat. Jenom si myslím, že právě tramp by měl mít rozum a soudnost. Zřejmě vidí ve výbavě stanem a plavkami neodpuštělné "mastňáctví" a silný lesní vzduch, z kterého přišel na ně zapůsobil až nezdravě silně. Protože jinak by si museli uvědomit, že Porta je Porta a ne již výše zmíněný osadní potlach. A s tím se oni nemohou smířit. Sám nevím jak jim pomoci, ví-li to vůbec někdo. a

"J u r o d i v í"

Zdá se mi, že letos byly převáženy váhy projevu uznání divá-

ků vůči muzikantům na tu horší stranu. Netleskáme, nevoláme "umí", ale zato vydatně kecáme. Dodnes se stydím, když si vzpomenu, jak před dvěma lety na Lochotíně mě slušně napomenul Vojta Kidák Tomáško, který seděl přede mnou, abych takřikajíc zmlknul. Letos mně kolikrát snažení muzikantů připadalo jen jako vkusná kulisa k debatám diváctva a tohle pravidlo platilo zpravidla do té doby, než se stěmlo. Proto jsem byl přímo nadšen, když jsem přece jenom objevil to, co se Fortě nějak nedostává. Bylo to v sobotu v pavilonu na recitálu Poutníků. Několik osmnáctiletých fanynek uprostřed pu lika strhlo do perfektního varu úplně všechny - odzpívaly totiž kompletní poutnický repertoár, mezi skladbami se mohly zjančit. Věřte mi, že to nepůsobilo vůbec rušivě, ba naopak - k bluegrassu přece dříve patřilo i střelení z koltů do stropu. Zpíváme s Brontosaury, Nohavickou, Plíhalem, ale to, co jsme slyšeli poprvé mnohdy nějak nebereme vážně. A pakud platí, že folk, trampská píseň a country je žánr, který neustále hledá nové možnosti a polohy, měli bychom hledat i my, kteří tuto hudbu posloucháme. A protože jde o hudbu, tak hledat právě poslechem a ne žvaněním. Na Elánu a vůbec na rockové muzice se odjakživa "fandilo", koncert měl ten správný var. Často slyším hodnotit nějaký koncert ~~z-t-z~~ hudby slovy: "Bylo to takový nijaký". Jenom jestli nezávisí úspěch každého veřejného vystoupení stejnou měrou jak na protagonistovi, tak na posluchači.

F e s t i v a l o v í t r a m p i

Vlastně vůbec nejde jenom o trampy, ale o všechny, snad již dostatečně nastíněný festivalový lid. A není rozhodující jakého žánru je ten který festival svátkem. Důležité je, že je svátkem, přehlídkou, toho, kam se určitý hudební žánr vyvíjí, na jaké je úrovni a na jaké úrovni jsou jeho vyznavači. Všechny tyto organizační počiny si zaslouhují náš veliký obdiv a úctu ke všem, kteří se na nich podílejí, ať už je to Porta, Vokalíza, Jazzové dny nebo třeba letošní prvňáček Rockfest. Nikdy však nezapomeňme, že jsme přišli poslouchat hlavně hudbu, která je dynamická, plná zvrátů, neustále se vyvíjející - je prostě živá. Ač je dnes veliká móda všechno, co jen trochu jde,

naprogramovat a zelektronizovat, -my se dět nesmíme. My musíme zůstat živí a akustičtí a jako takoví hudbu poslouchat, vnímat ji a také na ni reagovat.

Tento vzácný snímek zachycuje šťastnou skupinu jinak velice plachých divokých trampů na Portě v Plzni. Náš fotoreportér ho pořídil výměnou za dva samopaly vz.58 a jedno bojové vozidlo pěchoty vz.1

M A P A

Chodili jsme asi do čtvrté třídy, kdy vlastivěda ještě učila o vlasti, o Řípu a v krajním případě o koloběhu vody v přírodě. Suplovala nám tenkrát učitelka z druhého stupně a my se stěhovali za ní, do třídy židlí pro dospělé a vysokých stolů nezvykle strohých ve srovnání s labyrinthem kovových tyčí, šikmých desek s dírami po kalamářích a sklopných sedátek, která hlasitě boučela, když jste byli vyvoláni.

Jednoho dne jsme na zdi v té velké třídě našli rozmožtanou mapu zemských polokoulí. Byl to úžasný pohled, ne že bychom ji ještě neviděli - ale představa, že se o něčem takovém budeme za dva roky učit !

Disputovali jsme nad ní, kde by se nám líbilo, kam se zajedeme podívat, a tu někdo z nás (osobně si myslím, že jsem tím géniem byl já) upozornil na nápadnou podobnost východního pobřeží Jižní Ameriky a západního Afriky, Zuřivě jsme začali mapu prohledávat a našli další podobnosti, zjistili, že by kontinenty zapadaly do sebe, do jednoho velkého ostrova. Jako roztrhané cáry papíru. Úchvatný objev ! Oči nám jiskřily, když nás učitelka zahrnala do lavic, ohlíželi jsme se po sobě, mrkali na sebe - musíme to pořádně prozkoumat, napíšeme o tom knihu, budeme slavní.

O něco jsme povyrostli, zapomněli na naše odhalení (měli jsme tenkrát spoustu starostí). Znovu nám naše teorie vyvstala před očima až v ten krutý den, kdy jsme s ní byli seznámeni při pravidelných hodinách zeměpisu. Tak on už na to přišel někdo před námi. Ale to je hrozně nespravedlivé, my to objevili taky úplně sami ! Jenže až druzí.

Svěřil jsem se s touhle křivdou mnoha svým přátelům. Všichni tvrdili, že se jim to stalo také. Dnešní žáci se takových zklamání už bát nemusí.

O Gondwaně se dozví dříve než o tom, že praotec Čech stál na kulatém kopečku v Polabí. Je v nich pěstován systémový přístup, cit pro komplexní nadhled, abstraktní myšlení, novou mechaniku početních (vlastně matematických) operací. Geologie je zastihuje v době, kdy nás zajímaly pokusy s rozpustností hlíny ve vodě.

My kladli otázku se zpěvavým zakončením : "Sedm a kolik je deset ?" Oni rovnou odpovídají : "Sedm a X je deset." Víc a moderněji se dozvídají, ale málo se ptají.

VÝBORNĚ DOBRÝ ZPŮSOB, JAK SE MÁ SPRÁVNĚ SCI FI PSÁTI ČI TISKOUTI

Základem fikce budoucnosti mnoha autorů je předpoklad, že národy a státy vymizí a lidé se vzájemně promíchají, důmyslně se zkříží a propletou, takže nebude možné poznat odkud kdo pochází a zda má člověk druhého jedince posuzovat podle italské gestikulace, francouzské vášnivosti nebo baskického baretu nad mongolskou tvář. Na pofidérní vlastenectví zbyde jen vzpomínka ve jménu. A to zásadně jen v jeho části.

Ideální posádka kosmické lodi má potom takové složení :

Janko Visconti
 Akak Akakievič Rossarian
 James P. Sapošnikov
 Pietro Kadir
 Joshua d'Tours
 Muhamad Kirachbaum

"Kapitane ! Vidím neznámé těleso asi dvě stě metrů od levého křídla. Vypadá jako obrovský talíř ... a na boku má napsáno UFO."

Tak jsem včera dělal fotky, zachycující náš hluboký vztah.
Divila by ses možná, jak jsou mdlé a ploché.
A pak, že fotografie dokonale zobrazuje realitu !

Zvu tě dnes ke mně na kolej na guláš.
Ne, fakt to myslím upřímně,
Jirka odjel domů.

Tady ti nesu tu tvoji čelenku. Našel jsem ji pod polštářem.
Nevím vůbec, kde se tam mohla vzít...

Ptáš se, jestli tě mám rád ?
Nech mě chvíli přemýšlet,
trochu jsi mě tou otázkou zaskočila.

Nezdají se ti některé věci úplně zbytečné ?
Tak já už dnes budu končit.

